

Promoting students' morality and ethics in basic education institutions
Under the jurisdiction of the Khon Kaen Primary Educational Service
Area Office 2

Sukanda Tenissara^{1*}

¹Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Khon Kaen Campus, Thailand

*Corresponding author. E-mail: Tenissarasukanda@gmail.com

ABSTRACT

This research aimed to 1) study the conditions and problems of promoting students' morality and ethics in basic education institutions, and 2) compare the conditions and problems of promoting students' morality and ethics in basic education institutions under the Office of the Primary Education Area 2, Khon Kaen. The sample group used in this research was 140 school administrators and 317 teachers, totaling 457 people. The instrument used for data collection was a rating scale questionnaire with a reliability coefficient of 0.88. The statistics used for data analysis were frequency, mean, percentage, standard deviation, t-test (Independent sample), and F-test (One way ANOVA), and Scheffe's paired test. The results of the study found that 1) The conditions of promoting students' morality and ethics in basic education institutions under the Office of the Primary Education Area 2, Khon Kaen, were implemented at a high level overall and in each aspect. 2) Problems of promoting students' morality and ethics in basic education institutions Under the Office of the Primary Education Area, Khon Kaen Area 2, overall and in each aspect, there were few problems. 3) The results of the comparison of the conditions and problems of promoting morality and ethics in students in basic education institutions under the Office of the Primary Education Area, Khon Kaen Area 2, classified by position, were not different overall. 4) The comparison of the conditions and problems of promoting morality and ethics in students in basic education institutions under the Office of the Primary Education Area, Khon Kaen Area 2, classified by the size of the educational institution, overall, there were significant differences at the 0.01 level.

Keywords: Promotion of Morality and Ethics, Student Morality and Ethics, Basic Education Institutions

การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

สุกาญดา เทนอิสสระ^{1*}

¹มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ประเทศไทย

*Corresponding author. E-mail: Tenissarasukanda@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 และ 2) เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 140 คน และครูผู้สอนจำนวน 317 คน รวมทั้งสิ้น 457 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า(Rating scale) มีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ 0.88 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที (t-test แบบ Independent sample) และการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (F-test แบบ One way ANOVA) และการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ ผลการศึกษาพบว่า 1) สภาพการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 2) ปัญหาการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย 3) ผลการเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน 4) การเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมมีการปฏิบัติแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ: การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม, คุณธรรมจริยธรรมนักเรียน, สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

บทนำ

ในยุคปัจจุบันมีความซับซ้อน ยุ่งยาก ขาดความมั่นคงและอบอุ่นเหมือนก่อนอันได้แก่การขาดวินัยศีลธรรม หมกมุ่นกับบอบาบายมุข หลงใหลวัฒนธรรมต่างประเทศ ปัญหาเพศ ในวัยรุ่น การฝึกค่านิยมเชิงวัตถุมากกว่าค่านิยมเชิงจิตนิยมการละเมิดสิทธิต่าง ๆ ความไม่เสมอภาคเอาเปรียบความไม่ยุติธรรมในวงการต่าง ๆ การขาดความตระหนักถึงความสำคัญในสิทธิเสรีภาพของตนเอง ตลอดจนความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสังคมข่าวสารและอิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตกที่เข้ามาทำให้เกิดความเจริญทางวัตถุ โดยเฉพาะเครื่องมือสื่อสารต่าง ๆ เช่น โทรศัพท์มือถือ อินเทอร์เน็ต จำนวนประชากรที่เพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว ภาวะทางเศรษฐกิจ ค่าครองชีพสูงขึ้น และความสับสนทางการเมือง ความเปลี่ยนแปลงเหล่านี้มีผลกระทบต่อสภาพการดำเนินชีวิตของคนไทย ซึ่งแต่เดิมอยู่กันอย่างเรียบง่าย ทำมาหากินอย่างสบาย มีความสุขกับธรรมชาติ และสภาพแวดล้อม มีน้ำใจไมตรีเกื้อกูลพึ่งพากัน ปัจจุบันคนไทยต้องแก่งแย่งแข่งขันทำมาหากินและแสวงหา

โอกาสเพื่อให้เกิดประโยชน์ส่วนตัว คนในเมืองใหญ่อยู่กันอย่างแออัด สภาพชีวิตที่สับสนวุ่นวาย ซึ่งก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมทางวัฒนธรรม ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม สุขภาพกายและสุขภาพจิต ต่างมีความเห็นแก่ตัว เอารัดเอาเปรียบ ฉกฉวยโอกาสโดยไม่คำนึงถึงความเดือดร้อนของผู้อื่น ขาดความรับผิดชอบ ขาดศีลธรรมอันดีงาม สังคมขาดความสงบสุข เกิดปัญหา เช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหายาเสพติด ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ ปัญหาแหล่งอบายมุข ปัญหาเยาวชน จึงก่อให้เกิดปัญหาสังคมที่ไม่มีวันสิ้นสุด (สุรศักดิ์ ชันระจันทร์, 2551)

ปัญหาทั้งหมดนั้นส่วนหนึ่งเพราะขาดคุณธรรม ซึ่งนับว่าเป็นพื้นฐานที่สำคัญของคนทุกคนและทุกวิชาชีพ หากบุคคลหรือวิชาชีพใดไม่มีคุณธรรมเป็นหลักยึดเบื้องต้นแล้วก็ยากที่จะก้าวไปสู่ความสำเร็จแห่งตนและวิชาชีพนั้น ๆ ที่ยิ่งกว่านั้นก็คือการขาดคุณธรรมจริยธรรมทั้งในบุคคลและวิชาชีพ อาจมีผลร้ายต่อตนเอง สังคม และวงการวิชาชีพในอนาคตได้อีกด้วย ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของรัฐในการส่งเสริมประชาชนให้มีคุณธรรมจริยธรรมเป็นอันดับแรก เพื่อให้เป็นแกนกลางของการพัฒนาในด้านอื่น ๆ ทั้งเศรษฐกิจ การศึกษา การเมือง การปกครอง การพัฒนาที่ขาดคุณธรรมจริยธรรมเป็นหลักย่อมเกิดผลร้ายมากกว่าผลดี ทั้งนี้เพราะการศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญที่มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้คู่คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถเกื้อหนุนการพัฒนาประเทศได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้าน (สุรศักดิ์ ชันระจันทร์, 2551) ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 81 ได้บัญญัติไว้ว่า “รัฐจะต้องจัดการศึกษาอบรม และสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม” (ราชกิจจานุเบกษา, 2550) สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 6 ที่บัญญัติไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และมาตรา 24 ข้อ 4 กำหนดให้ “จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ต่าง ๆ ได้อย่างสัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังและส่งเสริมคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มีจุดมุ่งหมายพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และมีความเป็นไทย กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งสถานศึกษาต้องร่วมกับชุมชน กำหนด คือ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมเพื่อเป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียน โดยกำหนดขึ้นได้ตามต้องการให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความจำเป็นที่จะต้องมีการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมดังกล่าวให้แก่ผู้เรียนเพิ่มจากที่กำหนดไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2445) สภาพสังคมไทยในปัจจุบันด้านคุณธรรมจริยธรรมถูกมองว่ากำลังอยู่ในวิกฤติ เนื่องจากมีข่าวเกี่ยวกับทุจริต การทะเลาะวิวาท การเอารัดเอาเปรียบของคนในสังคม การแก่งแย่งชิงดีชิงเด่นจากทางสื่อมวลชนทุกแขนง โดยเฉพาะการทะเลาะวิวาทของกลุ่มเยาวชน นักเรียน นักศึกษาที่มีปัญหาเกิดขึ้นบ่อยครั้ง ทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องหามาตรการในการแก้ไขเพื่อให้เกิดความสงบสุข กระทรวงศึกษาธิการได้ให้ความสำคัญกำหนดนโยบายในเรื่องการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้นักเรียนนักศึกษา ซึ่งกำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เป็นการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งโรงเรียนต้องดำเนินการและมีการวัดผลประเมินผลเพื่อเป็นการตัดสินผลการเรียนด้วย จึงเป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถทำให้ภาวะวิกฤติในเรื่องคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนดีขึ้น จากสภาพที่นักเรียนนักศึกษาแสดงพฤติกรรมที่รุนแรงมาสนใจความถูกผิดมีพฤติกรรมส่อไปในทางที่ผิดจารีตประเพณี แสวงหาวัตถุสนองความต้องการของตนเอง รัฐส่งเสริมให้นักเรียนแสวงหาความรู้จนขาดคุณธรรมประจำใจ จึงทำให้การแสดงออกมาไร้อจริยธรรมจนกระทั่งเป็นมนุษย์ที่ไม่สมบูรณ์ มีร่างกายที่หิวโหย มีจิตใจอ่อนแอ ทำให้ก่อความเดือดร้อนให้คนอื่นและสังคม ดังนั้น วศิน อินสระ (2546) กล่าวว่า คนที่มีความรู้แต่ไม่มีคุณธรรมจริยธรรม จึงมักเป็นคนทีก่อความรำคาญและความเดือดร้อนให้แก่คนอื่นเนื่อง ๆ

จากสภาพปัญหาปัญหาดังกล่าวข้างต้น คุณธรรมจริยธรรมเป็นปัญหาใหญ่ที่เรื้อรัง และมาจากหลาย ๆ ด้าน ในด้านการศึกษาที่เน้นแต่ความรู้เพื่อการศึกษาต่อในระดับสูงเป็นส่วนใหญ่ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ขอนแก่น เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและ ครูว่ามีสภาพการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม นักเรียน และมีปัญหาอย่างไร เพื่อจะได้เป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนให้ บรรลุเป้าหมาย ในการจัดการศึกษามากยิ่งขึ้นและนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนกำหนดนโยบายในการจัด การศึกษาของโรงเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่และขนาดสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ประจำปีการศึกษา 2555 โดยแยกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 218 คน ครูผู้สอนจำนวน 1,784 คน รวมทั้งสิ้น 2,002 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ประจำปีการศึกษา 2555 โดยแยกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 140 คน ครูผู้สอน จำนวน 317 คน รวมทั้งสิ้น 457 คน กำหนดขนาดโดยใช้ตาราง เครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) และได้มาโดย การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling, บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สอบถามเกี่ยวกับตำแหน่งและขนาดของ สถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ได้แก่ ตำแหน่งและขนาดสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับคือ

5	หมายถึง	มีการปฏิบัติงานในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีการปฏิบัติงานในระดับมาก
3	หมายถึง	มีการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีการปฏิบัติงานในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีการปฏิบัติงานในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตรา ส่วนประมาณค่า(Rating scale)ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับ คือ

5	หมายถึง	มีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีปัญหาอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง	มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

3.2 ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) และการสร้างแบบปลายเปิด (Open ended) จากตำราของ บุญชม ศรีสะอาด (2560)

3.3 ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยนำแบบสอบถามของไพรัช พิณฑทอง (2548) มาปรับปรุงและหาคุณภาพของเครื่องมือใหม่ เพื่อใช้ในการวิจัยในครั้งนี้

3.4 นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ

3.5 ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะ แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) และความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) ของคำถามแต่ละข้อโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (IOC : Index of consistency) โดยเลือกคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 – 1.00 มาใช้

3.6 นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.7 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 15 คน ครูผู้สอนจำนวน 15 คน

3.8 นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item total correlation) ด้านสภาพ และด้านปัญหา เท่ากับ 0.94

3.9 นำแบบสอบถามแต่ละข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกเข้าเกณฑ์ตามต้องการมาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.90 โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach)

3.10 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ที่ศึกษาต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

4.1 ทำหนังสือเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อผู้อำนวยการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

4.2 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเสนอต่อผู้อำนวยการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 พร้อมกับแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยด้วยตนเอง

4.3 ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับตำแหน่ง และขนาดของสถานศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม โดยหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

5.2 วิเคราะห์สภาพปัญหาการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ทั้งโดยรวม รายด้าน และรายข้อโดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ค่าเฉลี่ยและ แปลความหมายดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

4.51 - 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

5.3 วิเคราะห์ปัญหาการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ทั้งโดยภาพรวม รายด้าน และรายข้อ โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ค่าเฉลี่ยและ แปลความหมายดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

4.51 - 5.00 หมายถึง มีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง มีปัญหาอยู่ในระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

5.4 วิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำแนกตามตำแหน่งโดยใช้ค่าที (t - test แบบ Independent samples)

5.5 วิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหาการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง โดยใช้ค่าที (t-test แบบ Independent samples)

5.6 วิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F-test,แบบ One way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe')

5.7 วิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหาการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F-test,แบบ One way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe')

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. สภาพและปัญหาการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

1.1 สภาพการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านการมีน้ำใจรองลงมาคือด้านความสุภาพ ส่วนด้านที่มีระดับปฏิบัติต่ำสุด คือ ด้านความสามัคคี

1.2 ปัญหาการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับน้อย โดยด้านที่มีระดับปัญหาสูงสุด คือ ด้านการประหยักรองลงมาคือ ด้านความสามัคคี ส่วนด้านที่มีระดับปัญหาต่ำสุด คือ ด้านความสะอาด

2. ผลการเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่และขนาดสถานศึกษา

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อสภาพการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำแนกตามสถานภาพโดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อปัญหาการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำแนกตามสถานภาพโดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อสภาพการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความซื่อสัตย์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านความสามัคคีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อปัญหาการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความขยัน และด้านการมีน้ำใจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

สภาพการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้ให้ความสำคัญกับกระบวนการจัดการเรียนการสอน ซึ่งกำหนดไว้ในมาตรา ที่ 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา มีการปฏิบัติในเรื่อง ความมีวินัยในตนเอง ความซื่อสัตย์ ความมีน้ำใจ อยู่ในระดับมากเท่ากัน ซึ่งสอดคล้องกับข้อกำหนดจรรยาบรรณของครูสภา ว่าด้วย ครูต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ ทั้งกาย วาจาและจิตใจและครูย่อมพัฒนาตนเองทั้งในด้านวิชาชีพ ด้านบุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคมและการเมืองอยู่เสมอ

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภจิต ขาวแดง (2559) การรายงานโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม นักเรียน โดยใช้ดนตรีพื้นเมือง (สะล้อ ซอ ซึง) ของชมรมรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้าน โรงเรียนอนุบาลเมืองพะเยาบ่านโทกหวาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพะเยา เขต 1สรุปผลการศึกษา พบว่า ในภาพรวมนักเรียนที่ร่วมกิจกรรมโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม นักเรียน โดยใช้ดนตรีพื้นเมือง (สะล้อ ซอ ซึง) มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน การปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 11 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สกลนคร เขต 2 ผลของการวิจัย พบว่า สภาพการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลางทั้งภาพรวมและรายด้าน การเปรียบเทียบสภาพการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของครูและนักเรียนไม่แตกต่างกันทั้งในภาพรวมและรายด้าน

ปัญหาการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้เนื่องจากข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ทั้งผู้บริหารและครูผู้สอนได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมที่จะพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของตนเองให้มีประสิทธิภาพให้ดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การมีนโยบายหรือข้อกำหนดในการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน ให้เกียรติและยกย่องครู นักเรียนที่มีคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งผู้บริหารต้องทำให้ครูเกิดกำลังใจในการทำงาน สนับสนุนให้ครูมีการพัฒนาตนเอง แก้ไขปัญหาการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนด้วยความใกล้ชิดกับนักเรียนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ การปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 11 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สกลนคร เขต 2 ผลของการวิจัย พบว่า ปัญหาการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีปัญหาสูงสุดคือ ด้านอิทธิพลของเพื่อนนักเรียน รองลงมาคือ ด้านสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ส่วนปัญหาต่ำสุดคือ ด้านการเรียนการสอน โดยสรุปผลการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนมาจากด้านอิทธิพลของเพื่อนนักเรียนด้านสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนและด้านการเรียนการสอน

การเปรียบเทียบสภาพการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยภาพรวม จำแนกตามตำแหน่งมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อยู่ 1 ด้านคือ ด้านการมีน้ำใจ ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความจริงใจที่ไม่เห็นแก่เพียงตัวเอง หรือเรื่องของตัวเอง แต่เห็นอกเห็นใจ เห็นคุณค่าในเพื่อนร่วมงาน เห็นแก่ประโยชน์ต่อส่วนรวม มีความเอื้ออาทรเอาใจใส่ ให้ความสนใจในความต้องการ ความจำเป็น ความทุกข์สุขของผู้อื่น เสียสละความสุขส่วนตนเพื่อทำประโยชน์ให้แก่ผู้อื่น บำเพ็ญตนเพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวมอยู่เสมอ ผู้บริหารสถานศึกษา ควรให้ครู คณะกรรมการสถานศึกษา คณะกรรมการนักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชีวิน ทองศรี (2559) รายงานการประเมินโครงการเสริมสร้างประชาธิปไตย คุณธรรม จริยธรรม และวินัยของนักเรียน โรงเรียนบ้านกระทุ่ม อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์ ปีการศึกษา 2559 ผลการศึกษาพบว่า 1) ครู คณะกรรมการนักเรียน คณะกรรมการการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน โดยเห็นว่าการจัดกิจกรรมเสริมสร้างประชาธิปไตย คุณธรรม จริยธรรม และวินัยของนักเรียน อยู่ในระดับดีมาก 2) ผลการประเมินด้านสภาพแวดล้อม พบว่า ส่วนใหญ่โดยรวมและรายข้อที่ ครู คณะกรรมการนักเรียน คณะกรรมการการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เห็นว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับดีมาก ยกเว้นเรื่องการดูแลรักษาบริเวณโรงเรียนให้สะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย มีความคิดเห็นว่าการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง 3) ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า การดำเนินการอยู่ในระดับดีมาก 4) ผลการประเมินด้านผลที่ได้รับ พบว่า การดำเนินการอยู่ในระดับดีมาก

การเปรียบเทียบปัญหาการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยภาพรวม จำแนกตามตำแหน่งมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อยู่ 2 ด้านคือ ด้านความมีวินัย และ ความสุภาพ ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน กับปัญหาการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนแตกต่างกัน มีแนวทางในการปฏิบัติแตกต่างกัน ผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่ในการบริหารงานต่างๆในสถานศึกษา ตลอดจนบังคับบัญชาและกำกับดูแลการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนให้เป็นไปตามนโยบายและระเบียบแบบแผนของทางราชการ ในขณะที่ครูและบุคลากรทางการศึกษามีหน้าที่จัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามนโยบายที่กำหนดด้วยภาระงานที่รับผิดชอบต่างกัน ส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้มอบนโยบายคิดว่าตนเองได้ทำหน้าที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ในขณะที่ครูผู้สอนซึ่งรับนโยบายไปปฏิบัติ อาจยังไม่เข้าใจการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนดีพอ จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ปกครอง นักเรียน ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชีวิน ทองศรี (2559) รายงานการประเมินโครงการเสริมสร้างประชาธิปไตย คุณธรรม จริยธรรม และวินัยของนักเรียน โรงเรียนบ้านกระทุ่ม อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์ ปีการศึกษา 2559 ผลการศึกษาปัญหาในการดำเนินงาน พบว่า 1) ปัญหาที่สำคัญด้านสภาพแวดล้อม 3 อันดับ แรก ได้แก่ เด็กนักเรียนขาดความอบอุ่น ครอบครัวแตกแยกพ่อแม่หย่าร้างกัน รองลงมาคือ สภาพแวดล้อมรอบๆ โรงเรียนเป็นแหล่งอบายมุข มีการขายสุรา ครอบครัวและชุมชนเป็นแบบอย่างที่ไม่ดี 2) ปัญหาสำคัญด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า ปัญหาที่สำคัญได้แก่ ขาดแคลนงบประมาณในการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องในชุมชนขาดความร่วมมือในการสอดส่องดูแลเด็ก ดังนั้นแนวทางแก้ไขโรงเรียนควรขอความร่วมมือกับชุมชนในการสนับสนุนงบประมาณและความร่วมมือด้านอื่นๆ และควรร่วมมือกันระหว่างวัด บ้าน และโรงเรียนในการจัดกิจกรรมในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนอย่างต่อเนื่อง 3) ปัญหาที่สำคัญด้านกระบวนการ พบว่า ขาดความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้อง การดำเนินงานเปลี่ยนไปตามนโยบายของผู้บริหารแต่ละคนและการดำเนินงานโครงการเสริมสร้างประชาธิปไตย คุณธรรม จริยธรรม และวินัยของนักเรียนไม่ต่อเนื่องและจริงจัง ควรชี้แจงให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบทุกขั้นตอน และบุคลากรทุกคนควรให้ความร่วมมืออย่างจริงจัง ใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการดำเนินการโครงการในอนาคตต่อไป และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกิจ จันทบาล (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของโรงเรียนศรีคุณวิทยบาลลังก์ โดยใช้การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาด้วยการใช้ตัวแบบที่ดีประกอบด้วย การให้ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นแบบอย่างที่ดี นักเรียนรุ่นพี่ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี การเชิญบุคคลที่มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ดีเด่นตรงกับที่โรงเรียนต้องการพัฒนามาให้การอบรมแนวทางการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนประกอบด้วย การจัดสภาพสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน การติดข้อความธรรมะ คติธรรม สุภาพศีล นำผู้ปกครองและผู้นำชุมชนเข้าร่วมประชุมชี้แจงทำความเข้าใจ ทำได้ด้วยการสร้างความตระหนักและมีส่วนร่วมตัดสินใจ

การเปรียบเทียบสภาพการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความซื่อสัตย์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และด้านความสามัคคีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันจะมีระบบการยืมและคืนสื่อหรือวัสดุอุปกรณ์ของทางสถานศึกษาไม่รัดกุมพออาจเป็นเพราะครูมีจำนวนน้อย และต้องมีหน้าที่รับผิดชอบงานอื่นอีกมากทำให้ระบบการยืม คืนวัสดุอุปกรณ์ยังไม่เข้มพอ ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน ความสามัคคีในหมู่คณะผู้บริหารจะต้องให้ครูและบุคลากรทางการศึกษารวมเป็นหนึ่งเดียวจะทำให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประเทือง เลื่อนไผ่ (2558) ได้ศึกษาการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมและ

จริยธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดการศึกษาช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาพลันธุ์ เขต 2 ใน 4 ด้าน คือ การจัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมโดยตรง การจัดการเรียนการสอน และการบูรณาการกับวิถีชีวิตทั้งในและนอกโรงเรียน พบว่า สถานศึกษาขนาดใหญ่ และขนาดกลางมีการดำเนินการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมน้อยกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การเปรียบเทียบปัญหาการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านความมีน้ำใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความพร้อมเพรียงกัน มีความมุ่งมั่นขยันร่วมใจกันปฏิบัติงานและมีความจริงใจ มีน้ำใจต่อกันของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน สถานศึกษาขนาดใหญ่มีความพร้อมเพรียงกัน ร่วมใจกันปฏิบัติงานทำให้งานลุล่วงมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่มีความใกล้ชิดและเข้าใจลักษณะการทำงานของผู้บริหารมากกว่า คู่้นเคยกับการทำงานที่จะต้องให้ความร่วมมือเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีกับโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งยังต้องการความสามัคคีและความมีน้ำใจในการทำงานมากกว่านี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พงษ์ สารทอง (2563) ได้ศึกษาปัญหาและการปฏิบัติตนตามคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม จำแนกตามขนาดโรงเรียนตามกรอบคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียน 3 ด้าน คือ ด้านคุณธรรมในการครองตน ด้านคุณธรรมในการครองคน ด้านคุณธรรมในการครองงาน ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลาง มีระดับการปฏิบัติโดยรวมด้านคุณธรรมในการครองตน และด้านคุณธรรมในการครองงาน อยู่ในระดับมาก ด้านคุณธรรมในการครองคนอยู่ในระดับปานกลาง แต่ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก มีระดับการปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านคุณธรรมในการครองตน ด้านคุณธรรมในการครองคน อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านคุณธรรมในการครองงาน อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

สรุปผลการวิจัย

สภาพการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก ปัญหาการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับน้อย

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อสภาพการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำแนกตามสถานภาพโดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อปัญหาการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำแนกตามสถานภาพโดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อสภาพการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อปัญหาการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

1.1 ด้านความขยัน พบว่า มีความตั้งใจปฏิบัติงานไม่ทอดย เป็นข้อที่มีการปฏิบัติต่ำกว่าข้ออื่น ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างแรงจูงใจ ส่งเสริมสนับสนุนให้กับครูในการปฏิบัติงาน

1.2 ด้านการประหยัด พบว่า ดำเนินชีวิตความเป็นอยู่เรียบง่าย มีความพอเพียง เป็นข้อที่มีการปฏิบัติต่ำกว่าข้ออื่น ผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงได้

1.3 ด้านความซื่อสัตย์ พบว่า คุณแลทรัพย์สินของตนเองและผู้อื่นเป็นอย่างดีเป็นข้อที่มีการปฏิบัติต่ำกว่าข้ออื่น ผู้บริหารสถานศึกษาควร นำทรัพยากรที่มีอยู่ในโรงเรียนมาใช้อย่างโปร่งใสและให้เกิดความคุ้มค่าต่อโรงเรียนมากที่สุด

1.4 ด้านการมีวินัยพบว่า มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่เป็นข้อที่มีการปฏิบัติต่ำกว่าข้ออื่น ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีวินัยในตนเอง และสร้างความตระหนักให้เกิดขึ้นกับบุคลากรในโรงเรียนทุกคน

1.5 ด้านความสุภาพพบว่า ปฏิบัติตนถูกกาลเทศะไม่ก้าวร้าวเป็นข้อที่มีการปฏิบัติต่ำกว่าข้ออื่น ผู้บริหารสถานศึกษาควรทำตนให้เป็นผู้ที่มีสัมมาคารวะอ่อนน้อมถ่อมตน เป็นมิตรที่ดีกับทุกคน

1.6 ด้านความสะอาด พบว่า ปฏิบัติตามหลัก 5ส เป็นข้อที่มีการปฏิบัติต่ำกว่าข้ออื่น ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ตามหลัก 5 ส จัดกิจกรรมส่งเสริมการปฏิบัติงานตามหลัก 5 สอย่างมีคุณภาพ

1.7 ด้านความสามัคคี พบว่า ไม่มีการทะเลาะวิวาทกัน เป็นข้อที่มีการปฏิบัติต่ำกว่าข้ออื่น ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้หลักความยุติธรรมในการบริหารงาน เมื่อพบว่ามีปัญหาควรเข้าไปทำความเข้าใจทั้งสองฝ่าย ไม่มีอคติในการทำงาน

1.8 ด้านการมีน้ำใจ พบว่า บำเพ็ญตนเพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวมอยู่เสมอเป็นข้อที่มีการปฏิบัติต่ำกว่าข้ออื่น ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ชุมชน วัด ผู้ปกครอง เพื่อเป็นการบริการกับชุมชน

1.9 ด้านความขยันพบว่า ทำหน้าที่การทำงานที่รับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง เป็นข้อที่มีปัญหาสูงสุด ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการนิเทศติดตามงาน ประสานงานและสอบถามความก้าวหน้าอย่างสม่ำเสมอ

1.10 ด้านการประหยัด พบว่า ใช้สิ่งของให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่า เป็นข้อที่มีปัญหาสูงสุด ผู้บริหารสถานศึกษาควร ส่งเสริมให้เกิดความตระหนักและเห็นคุณค่าของส่วนรวมนำสิ่งของที่ใช้แล้วนำกลับมาใช้ใหม่

1.11 ด้านความซื่อสัตย์ พบว่า พูดแต่ความจริงไม่โกหก เป็นข้อที่มีปัญหาสูงสุด ผู้บริหารสถานศึกษาควรพูดด้วยความสัตย์จริง มีข้อมูลที่น่าเชื่อถือ และเป็นประโยชน์ต่อครูและบุคลากรทางการศึกษา

1.12 ด้านการมีวินัย พบว่า ทำงานเสร็จตามกำหนดเวลา เป็นข้อที่มีปัญหาสูงสุด ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีปฏิทินและกรอบรายละเอียดการปฏิบัติงานและส่งเสริมในเรื่องของการตรงต่อเวลา

1.13 ด้านความสุภาพ พบว่า เป็นผู้ที่มีกิริยามารยาทที่ดีงาม เป็นข้อที่มีปัญหาสูงสุด ผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องของวัฒนธรรมไทย ส่งเสริมให้มีกิจกรรมคุณค่าของความเป็นไทยให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน

1.14 ด้านความสะอาด พบว่า มีความร่าเริงแจ่มใส เป็นข้อที่มีปัญหาสูงสุด ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการสร้างบรรยากาศในเรื่องของการสร้างบรรยากาศในการส่งเสริมการเรียนรู้ให้มีความสะอาด มีจิตใจร่าเริงแจ่มใส

1.15 ด้านความสามัคคี พบว่า เป็นผู้รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเสมอ เป็นข้อที่มีปัญหาสูงสุด ผู้บริหารสถานศึกษาควรรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น เพื่อจะได้ข้อเสนอแนะที่หลากหลายให้เกียรติในการรับฟังความคิดเห็นกับเพื่อนร่วมงาน

1.16 ด้านการมีน้ำใจ พบว่า มีความจริงใจที่ไม่เห็นแก่เพียงตัวเอง หรือเรื่องของตัวเอง แต่เห็นอกเห็นใจ เป็นข้อที่มีปัญหาสูงสุด ผู้บริหารสถานศึกษาควรต้องมีความรู้ในเรื่องการบริหารและเห็นกับประโยชน์ส่วนรวม ให้ขวัญและกำลังใจแก่ผู้ร่วมงานอย่างทั่วถึงและทุกคน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ขอนแก่น เขตอื่น เพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษาการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมระหว่างสถานศึกษาของรัฐบาลและสถานศึกษาของเอกชนนำมาเปรียบเทียบว่าแตกต่างกันหรือไม่

2.3 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เช่น การสร้างขวัญกำลังใจ รายได้ ความก้าวหน้าในอาชีพในเขตศึกษานี้ เป็นต้น

2.4 ควรศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพในสถานศึกษาที่มีผลงานดีเด่นเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเป็นรูปแบบในการพัฒนาที่เหมาะสมต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎหมายกระทรวงที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- ชีวิน ทองศรี. (2559). รายงานการประเมินโครงการเสริมสร้างประชาธิปไตยคุณธรรม จริยธรรมและวินัยนักเรียน. สุรินทร์: โรงเรียนบ้านกระทุ่ม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 1.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560) การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประเทือง เลื่อมใส. (2558). ปัญหาการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดการศึกษาช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม).
- พยุง สารทอง. (2562). ศึกษาปัญหาและการปฏิบัติตนตามคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม. (การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).
- วสิน อินทสระ. (2546). พุทธจริยศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ธรรมดา.
- ศุภจิต ขาวแดง. (2559). การรายงานโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนโดยใช้ดนตรีพื้นเมือง (สะล้อซอซึง) ของชมรมรักษาวัดนธรรมพื้นบ้าน โรงเรียนอนุบาลเมืองพะเยา บ้านโทกหวาก สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาพะเยา เขต 1. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่).
- สุกิจ จันทบาล. (2560). การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ของโรงเรียนศรีคุณวิทยาลักษณ์ โดยใช้การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม. (การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์).